

**Міністерство освіти України
Донецький державний університет
Економічний факультет
кафедра “Міжнародної економіки”**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ
“Організація та функціонування підприємств з іноземними інвестиціями”,
для студентів спеціальності 7.050103 “Міжнародна економіка”.**

Донецьк 1999

Робоча програма та методичні вказівки до вивчення курсу “Організація і функціонування підприємств з іноземними інвестиціями” для студентів спеціальності “Міжнародна економіка” / Укладачі: проф. Ю. В. Макогон, к.е.н. Т.В. Орехова. - Донецьк: ДонДУ, 1999.

Робоча програма та методичні вказівки охоплюють проблематику створення, організації та функціонування підприємств з іноземними інвестиціями в Україні.

Відповідний за випуск: зав. кафедрою “Міжнародна економіка”, ДонДУ, д.е.н., проф., академік АЕН України Ю.В. Макогон.

©Донецьк: ДонДУ, 1999

Вступ

Робоча програма та методичні вказівки до вивчення курсу “Організація і функціонування підприємств з іноземними інвестиціями” призначені для студентів спеціальності 7.050103 “Міжнародна економіка” денної та заочної форми навчання. Курс є спеціальним для студентів данного фаху і передбачає вивчення основних закономірностей і проблем, пов’язаних з організацією та функціонуванням підприємств з іноземним капіталом при формуванні ринкової моделі господарювання.

Методичні вказівки та робоча програма складається з таких розділів:

1. Мета та завдання курсу, розподіл учбових годин за основними темами курсу.
2. Структура та зміст тем курсу.
3. Методичні вказівки до організації самостійної роботи студентів щодо вивчення курсу.
4. Критерії оцінки знань під час вивчення курсу.
5. Перелік рекомендованої додаткової літератури.

1. Мета та завдання курсу, розподіл учбових годин за основними темами курсу.

Метою курсу є вивчення теоретичних основ та загальних умов організації та функціонування підприємств з іноземним капіталом, дослідження механізму реалізації їх економічного потенціалу на території України.

Завдання курсу полягає у формуванні спеціальних знань у фахівців з спеціальності 7.050103 “Міжнародна економіка” та реалізації знань і умінь на праці.

Розподіл учбових годин за основними темами спецкурсу.

№ пп	Назви тем	Обсяг занять, годин		
		лекції	практика	
1.	Предмет, значення і завдання курсу “Організація і функціонування підприємств з іноземними інвестиціями”. Інвестиційні потоки у теорії міжнародного руху капіталу.	2	2	2
2.	Характеристика сучасного стану інвестиційного процесу в Україні.	2	2	2
3.	Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні.	8	4	4
4.	Аналіз організаційно-правових умов залучення іноземних інвестицій.	2	2	2
5.	Організація та механізм функціонування СП.	8	4	4
6.	Організаційно-економічні умови функціонування ТНК та ФПГ.	4	2	2
7.	Порядок розробки та реалізації інвестиційних проектів з залученням іноземного фінансування.	8	4	4
8.	Діяльність підприємств з іноземними інвестиціями в Україні, проблема та перспективи їх розвитку.	2	2	2
Усього		36	22	22

2. Структура та зміст тем курсу.

Тема 1. Предмет, значення і завдання курсу “Організація і функціонування підприємств з іноземними інвестиціями.”

Предмет курсу “Організація і функціонування підприємств з іноземними інвестиціями”, його значення у підготовці фахівців, мета і завдання. Поняття “міжнародний рух капіталу”. Класифікація форм міжнародного руху капіталу.

Неокласична та неокейнсіанська теорія МРК. Сучасні концепції ТНК. Концепція інтернаціоналізації. Моделі руху капіталу. Механізм прямих інвестицій. Мотиви та порядок здійснення. Інвестиційний капітал як каталізатор економічної активності. Інвестиційна ситуація, інвестиційні ризики та їх оцінка.

Контрольні запитання

1. Навести класифікацію форм міжнародного руху капіталу
2. Дайте визначення міжнародної інвестиційної діяльності
3. Дайте визначення інвестицій
4. Назвіть головні суб'єкти інвестиційної діяльності
5. Які групи об'єктів інвестиційної діяльності ви знаєте?
6. Розкрийте зміст основних теорій та моделей інвестиційної діяльності

Тема 2 Характеристика сучасного стану інвестиційного процесу в Україні.

Галузева структура та стан промислово-виробничих фондів підприємств України.
Динаміка розвитку інвестиційного процесу в Україні.
Структура капітальних вкладань за джерелами фінансування.
Значення іноземних інвестицій щодо процесу ринкової трансформації економіки.
Пріоритетні сфери, зони та об'єкти іноземного інвестування в Україні.
Аналіз процесу формування організаційно - економічних умов що до залучення іноземних інвестицій в економіку України.
Активізація іноземної інвестиційної діяльності.
Фактори, що перешкоджають притоку капіталу та іноземних інвестицій в економіку України.

Контрольні запитання

1. Чому для України актуалізується проблема зарубіжного інвестування?
2. Чим пояснюється необхідність і в чому сутність селективного регулювання іноземних інвестицій в економіку України?

Література:

1. Барановський О. Шершавою мовою цифр про залучення та вкладення коштів// Україна-Business.-1997.- № 39.- С. 3-5.
2. Иванов Н.И. Производственный потенциал Украины: состояние проблемы развития // Экономика Украины. - 2 - 1993. - С.3-12
3. Инвестиции в Украине. Под ред. С.И. Вакарина. – К.: «Конкорд», 1996.
4. Корольков В.В. Україна: Геополітичні процеси // Політика і час. - № 9-10, 1992. - С.47-48
5. Лысенко О. Основные фонды Украины // Коммерсант Украины. - 1995. - № 3. - С.3-8
6. Макогон Ю.В. В поисках места под солнцем // Діловий вісник. - Київ. - 1995 -№ 3. - С.9-10
7. Макогон Ю.В. Внешнеэкономическая деятельность региона - Донецк: Донбасс, 1992. - 141 с.
8. Макогон Ю.В. Внешнеэкономические связи предприятий Донбасса // Плановое хозяйство - 1990. - № 2. - С.110-112
9. Макогон Ю.В. Дверь в мировую экономику // Діловий вісник. - Київ. - 1994. - № 4
10. Макогон Ю.В. Инвестиционная политика в Украине // Деловой вестник - Киев. - 1995. - №5 - С.9-10
11. Макогон Ю.В. Иностранные инвестиции в современных условиях: опыт, статистика, проблемы // Экономика Украины. - 1995. - № 1. - С.87

12. Макогон Ю.В. К валютному союзу в рамках СНГ// Діловий вісник - Київ - 1994. - № 3.- С. 21-22.
13. Макогон Ю.В. Как улучшить инвестиционный климат?// Деловой вестник. - Киев. - 1995. - № 5. - С.9-10
14. Макогон Ю.В. Развитие внешнеэкономических связей регионов // Экономика Украины. - 1992. - № 6. - С.47-50
15. Макогон Ю.В., Баклагина Р.А., Овчинников В.И. Иностранные инвестиции в промышленности Донбасса: история, статистика, проблемы современного развития. - Донецк: ИЭП НАН Украины, 1993. - 213 с.
16. Москвин А.И. Противоречия и проблемы социально-экономического развития Украины // ЭКО - 1993. - № 3. - С.148-154
17. Пересада А.А. Основы инвестиционной деятельности. – К: Издательство «Либра», 1996.

Тема 3. Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні.

Форми та види іноземного інвестування в Україні.
Державні гарантії захисту іноземних інвестицій.
Державна реєстрація та контроль за здійсненням іноземних інвестицій. Припинення діяльності підприємств з іноземними інвестиціями.
Митне обкладання. Експорт продукції. Валютне регулювання. Страхування майна та ризиків. Оподаткування.
Бухгалтерський облік та звітність забезпеченням виконання зобов'язань.
Правовий статус іноземців в Україні. Трудові відносини, соціальне страхування та соціальне забезпечення працівників підприємств з іноземними інвестиціями.
Придбання іноземними інвесторами паїв, акцій та інших цінних паперів підприємств та державних цінних паперів, участь іноземних інвесторів у приватизації.
Майнові права на землю та інші природні ресурси. Надання майна в оренду. Концесійні договори. Регулювання іноземних інвестицій у спеціальних (вільних) економічних зонах.

Контрольні запитання

1. В чому сутність національного, пільгового і обмежувального режимів іноземного інвестування?
2. Які Ви знаєте критерії та типові інструменти обмеження іноземної інвестиційної діяльності?
3. Назвіть форми та конкретні інструменти стимулювання іноземної інвестиційної діяльності.
4. Які законодавчо-нормативні акти регулюють іноземне інвестування та створення вільних економічних зон в Україні?

Література:

1. О банкротстве: Закон Украины //Ведомости Верховной Рады Украины (ВВРУ).-№ 31.-1992.- Ст.440.
2. О внешнеэкономической деятельности: Закон Украины // Голос Украины - 1991.-16 апр.
3. О временном порядке использования поступлений в иностранной валюте: Декрет Кабинета Министров Украины //ВВРУ.-№ 17.-1993.-Ст.185.
4. О государственной таможенной пошлине: Декрет Кабинета Министров Украины // Урядовий кур'єр. - 1993.-№ 6. - 11 февраля.
5. О государственном заказе Украины: Указ президента Украины // Голос Украины.-1992.-8 мая
6. О едином таможенном тарифе Украины: Декрет КМУ // ВВРУ.-№ 12.- 1993.- Ст.107
7. О залоге: Закон Украины // Голос Украины. -1992.- 11 ноября
8. О квотировании и лицензировании экспорта товаров, работ, услуг: Декрет КМУ Украины //ВВРУ.- № 12.-1993.-Ст. 109
9. О погранично-таможенном контроле на государственной границе с республикой Беларусь и РФ: Распоряжение Президента Украины // Голос Украины. - 1992.-14 октября
10. О порядке осуществления расчетов в иностранной валюте: Декрет Кабинета Министров Украины //ВВРУ.-№ 17.-1993.- Ст.186
11. О предпринимательстве: Закон Украины // Ведомости Верховной Рады Украины. - № 14. - 1991. - Ст. 168
12. О предприятиях: Закон Украины //ВВРУ.-№ 24.-1991.- Ст.272
13. О системе валютного регулирования и валютного контроля: Декрет Кабинета Министров Украины //ВВРУ.-№ 17.-1993.-Ст.184
14. О собственности: Закон Украины // ВВРУ.-№ 20.-1991.-Ст.249
15. О хозяйственных обществах : Закон Украины // Ведомости Верховного совета Украины - № 49. - 1991. - Ст.682
16. Об экономической самостоятельности Украины: Закон Украины // Голос Украины. - 1992.- 24 ноября
17. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 20.03.91 р. № 959 - XII// ВВРУ.-№ 25.- 1991.- Ст.281.
18. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: Закон України від 13.10.92 № 2673 - XII//ВВРУ.-№ 50.-1992.-Ст.676.
19. Про режим іноземного інвестування: Декрет Кабінету Міністрів України від 20.05.93 № 55-93//ВВРУ.-№ 28.-1993.-Ст.302.
20. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.93 р. № 15-93 //Урядовий кур'єр.-1993 .-№ 35 .- 06 бер.

21. Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах: Декрет Кабінету Міністрів України від 17.05.93 № 52-93//ВВРУ.-№ 27.-1993.-Ст.294.
22. Про заходи щодо реалізації Закону України "Про Державну програму заохочення іноземних інвестицій в Україні": Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.94 р. № 203//Урядовий кур'єр.-1994.- 2 бер.
23. Про скасування пільг підприємств і організацій щодо звільнення від обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті":Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.93 р № 961//""Урядовий кур'єр".-1993.- № 172.- 30 лист.
24. Про додаткові заходи щодо вдосконалення валютного регулювання: Указ Президента України від 02.11.93 р.//Голос України.-1993.-28 лист.
25. Тимчасове положення про порядок здійснення у 1994 році зовнішньоекономічних операцій з давальницькою сировиною//Урядовий кур'єр.-1994.-15 трав.
26. Положення про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 1994 р. № 276 //Урядовий кур'єр.-1994.- 20 трав.
27. Декларация о государственном суверенитете Украины: принята Верховным Советом Украинской ССР 16 июля 1990 года//Правда Украины.-1990.-18 июля.
28. Омельченко А.В. Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні.-К.: ЮРІНКОМ.-1996.-288 с.

Тема 4. Аналіз організаційно - правових умов залучення іноземних інвестицій.

Державна політика залучення іноземного фінансування що до процесів структурної розбудови економіки.

Зарубіжні інвестиційні інститути.

Контрольні запитання

1. Розкрийте економічний зміст основних організаційно-правових форм існування іноземних інвестицій в Україні
2. Охарактеризуйте міжнародну інвестиційну інфраструктуру
3. Надайте характеристику співвідносин між Україною та міжнародними інвестиційними інститутами

Література:

1. Барышников А.С. Свободная экономическая зона в условиях крупного города // Экономические науки - 1990. - № 11. - С.29-33
2. Басс Л., Виноградов В. Содружество независимых государств и Восточная Европа: Переход на новые условия торгово-экономических отношений // Внешняя торговля - № 4-5 - 1992. - С.8-10

3. Баширов И.Х., Барановский А.И., Туриянская М.М. // Свободные экономические зоны: мировой опыт и СНГ: практическое пособие. - Донецк: 1993 - 72 с.
4. Белоусов А.С. Интернационализация производства и конкурентоспособность американских компаний // США: экономика, политика, идеология - № 8. - 1992. - С.104-109
5. Богуславский М. Роль законодательства в создании инвестиционного климата в стране // Внешняя торговля. - 1992. - № 1. - С.18-26
6. Болодурин А. Оффшорная компания - «вне берегов» // Деловая Украина. - 20, март 1993
7. Булатов А. Налоговые гавани и оффшорные центры Европы // Внешняя торговля - 1992. - № 10. - С.17-30
8. Быков А. Россия, СНГ, Евразия: геополитические аспекты внешнеэкономических связей // Внешняя торговля. - 1992. - № 11,12 - С.2-6
9. Вільні економічні зони. Міжнародні аспекти. - К.: «Основи», 1993.-323 с.
10. Ганс-Фридрих Самуэльсон. Прямые зарубежные инвестиции в рамках готовой новой парадигмы развития для республик бывшего Советского Союза // Вопросы экономики. - 1993, 3 - С.70-77
11. Дергачев В. Открытость экономики и свободные экономические зоны (о международных экономических отношениях) // Деловой мир. - 1992. - С.9
12. Дергачев В., Живицкий А. и др. Формирование зон свободного предпринимательства туристического курортно-рекреационного назначения // Экономика Украины, 1992. - № 1. - С.60-64
13. Джеймс Миллар. Экономика стран СНГ: реформация, революция или реставрация? // Вопросы экономики. - 1993. - № 2. - с.64-68
14. Дюмулен И. Торгово-политическая система ГААТ: принципы, правовые нормы, правила // Внешняя торговля - 1993. - № 7,8 - С.38044
15. Илингин И. Лизинг при экспорте машин и оборудования // Экономика и организация промышленного производства. -1992. - № 9. - С.1490-153
16. Макогон Ю.В., Озарин И.В. Проблемы внешнеэкономической деятельности предприятий Донбасса // Экономика Украины. - 1990. - № 4. - С.79-83
17. Мандыбура В.А., Шамота В.М. Особенности функционирования специальных (свободных) экономических зон в условиях рыночной трансформации (информационно-аналитический обзор). - К.: ВР Украины, 1996. - 32 с.
18. Омельченко А.В. Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні.-К.: ЮРІНКОМ.- 1996.-288 с.
19. Шевчук В. Я., Рогожкин П.С. Основи інвестиційної діяльності. Київ: Вид-во “Генеза”, 1997 р. – 383 с.

Тема 5. Організація та механізм функціонування СП.

Формування концепції діяльності спільних підприємств

Цілі і порядок створення СП. Оцінка умов створення СП: економічних, технологічних і фінансових можливостей сторони, яка приймає СП.

Порядок створення СП. Основні методи і порядок підбору засновників СП. Пошук і критерії вибору іноземного партнера. Оцінка аспектів діяльності іноземного партнера - техніко - технологічного, економічного, науково - технічного, організаційно - правового. Визначення кола іноземних фірм для формування офіційних запитів про можливість створення СП. Джерела інформації про потенційних іноземних партнерів.

Міжнародні торги як ефективний інструмент конкурентного вибору іноземного партнера. Зміст етапів підготовки і проведення тендеру. Підготовка тендерних документів. Реєстрація пропозицій та їх оцінка. Підведення підсумків конкурсу і визначення переможця торгів.

Підготовка проектів установчих документів. Зональні вимоги до установчих документів. Головні установчі документи. Договір, про створення СП, та його статусу, їх зміст. Статутний фонд СП, його структура. Види участі партнерів у статутному фонді СП.

Оцінка середовища функціонування СП. Організація маркетингу продукції. Оцінка зовнішнього і внутрішнього середовища маркетингу СП. Аналіз ринкової ситуації, кон'юнктура товарів СП. Врахування особливостей окремих типів світових ринків. Визначення попиту і сегментації ринку. Маркетингові рішення.

Ціна як комерційна умова створення СП. Ціноутворення у СП.

Структура управління СП. Порядок прийняття рішень.

Ефективність діяльності СП.

Контрольні запитання

1. Розкрийте основні переваги створення спільних підприємств.
2. Розкрийте порядок та механізм створення спільного підприємства в Україні. Побудуйте логіко-структурну схему цього механізму.
3. Розкрийте особливості динаміку напрямків державного регулювання діяльності спільних підприємств в Україні.
4. Наведіть основні методи оцінки ефективності створення спільного підприємства

Література:

1. Лук'яненко Д.Г., Білошапка В.А., Пестрєцова О.І. СП. – К.: Издательство “Либра”, 1996.
2. Лук'яненко Д.Г., Білошапка В.А., Пестрєцова О.І. Спільні підприємства в Україні: Організація і умови ефективного розвитку: Підручник / За ред. Д.Г. Лук'яненка. – К.: Вид-во “Хвиля – Прес”, 1995.
3. Макогон Ю.В. СП: чи виправдалися надії? // Політика - 1993. - № 9.-С. 27-31.
4. Макогон Ю.В., Барлов Е.Н. и др. Совместные предприятия Донецкой области. Экономико-статистический анализ // Вестник статистики, 1992. - № 5. - С.28.
5. Мозаис П.М. Совместное предпринимательство США и КНР // США: экономика, политика, идеология. - 1991. - № 9. - С.53-61
6. Налоги в ракурсе СП / Проценко Д. //Joint Ventures. - 1990. - № 2-3. - с.92-93

Тема 6. Організаційно - економічні умови функціонування ТНК та ФПГ.

ТНК у процесі монополізації і конкуренції на сучасному стані. Стратегія діяльності ТНК. Фінансовий капітал у системі світової економіки. Особливості діяльності ФПГ. ФПГ та міжнародна інвестиційна діяльність. Взаємозв'язок та взаємовплив політики ТНК та політики держави.

Контрольні запитання

1. Навести організаційну структуру функціонування ТНК та ФПГ.
2. Розглянути приклади та особливості діяльності ТНК та ФПГ у світі
3. Проаналізувати переваги діяльності ТНК та ФПГ, протиріччя їх взаємовідносин з національними економіками

Література:

1. Ленский Е.В., Цветков В.А. Транснациональные финансово-промышленные группы и межгосударственная экономическая интеграция: реальность и перспективы. – М., АФПИ еженедельника “Экономика и жизнь”, 1998. – 296 с.
2. Хвойник П.И. Транснациональный капитал в мировой экономике и международных экономических отношениях. – М.: Наука, 1992.
3. Stopford J.M., Dunning J.H. Multinationals: Company Performance and Global Trends. - L., 1984. - P.66-73.

Тема 7. Порядок розробки та реалізації інвестиційних проектів з залученням іноземного фінансування.

Місце та роль інвестиційного проекту у розвитку ринкової економіки.

Порядок розробки інвестиційного проекту. Класифікація інвестиційних проектів.

Склад, структура та зміст інвестиційного проекту. ТЕО інвестиційного проекту.

Передінвестиційні дослідження витрат на підготовку інвестиційного проекту.

Методи проектного аналізу і визначення ефективності інвестиційних проектів. Засоби та методи вибору інвестиційних проектів в умовах ринку.

Матеріально - технічна підготовка проекту. Планування, організація та управління проектами. Інформаційна система управління проектом. Психологічні основи управління інвестиціями.

Завершення проекту та контролінг.

Основні критерії ефективності інвестиційного проекту

- Метод чистої сучасної вартості проекту

$$NPV = \sum [CF_k / (1+r)^k],$$

CF_k – чистий грошовий потік

r – вартість капіталу

- Метод внутрішньої норми прибутку

$$\sum [CF_j / (1+IRR)^j] = INV$$

CF_j - вхідний грошовий потік у j -період

INV – значення інвестиції

IRR – внутрішня норма прибутку

Контрольні запитання

1. Розглянути етапи “життєвого циклу” інвестиційних проектів
2. Охарактеризувати порядок розробки інвестиційного проекту
3. Навести критерії вибору найбільш доцільних інвестиційних проектів

Література:

1. Бланк И. Инвестиционный менеджмент. – К.: МП «ИТЕМ», 1995.
2. Москвин А.И. Вопросы обоснования инвестиционных проектов// Финансовая Украина - 1993. - № 31. - с.14-15.
3. Орехова Т.В. Особенности использования в отечественной практике зарубежных методик разработки менеджмента инвестиционных проектов // Сборник научных трудов “Инвестиционное проектирование устойчивого регионального развития” – Донецк: ИЭП НАН Украины, 1998. – с. 166-170
4. Орехова Т.В. Анализ критериев разработки стратегии инвестирования предприятия с привлечением иностранного капитала // Сборник научных трудов “Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект” – Донецк: ДонГУ, 1998. – с. 169-172. ISBN 966-556-111-X
5. Порткотт Д. Принятие инвестиционных решений. М.: Инфро Сервис ПМ, 1996 г. – 610 с.
6. Савчук В.П., Прилипко С.И., Величко Е.Г. Анализ и разработка инвестиционных проектов. – Учебное пособие. – Киев: Абсолют – В, Эльга, 1999. – 304 с.
7. Управление инвестициями / Под ред. В.В. Шеремета - М.: 1998. - 508 с.

Тема 8. Діяльність підприємств з іноземними інвестиціями в Україні, проблеми та перспективи їх розвитку.

Прогноз соціально - економічного розвитку України на період до 2010 року. Напрямки підвищення ефективності економічної політики.

Пріоритетні напрями розвитку підприємницької діяльності в зовнішньоекономічному секторі України.

Оптимізація зовнішньоекономічного сектора України як фактор розвитку спільного - підприємництва та створення умов функціонування ФПГ.

Контрольні запитання

1. Чому вільні економічні зони розглядаються як форма активізації міжнародної інвестиційної діяльності?
2. Визначте напрями державної політики залучення іноземних інвестицій у економіку України.

Література:

1. Лук'яненко Д. Г., Мозговий О. М., Губський Б.В. Міжнародний інвестиційна діяльність / За ред. Д. Г. Лук'яненка. - 78 с.
2. Макогон Ю.В., Кузнецов С.В. Экспортный потенциал Донецкой области и проблемы создания зон свободного предпринимательства // Донецк: ИЭП НАН Украины, 1993.- 51 с.

ВКАЗІВКИ ДО ОРГАНІЗАЦІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЩОДО ВІВЧЕННЯ КУРСУ

“Організація та функціонування підприємств з іноземними інвестиціями”,

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов’язкових навчальних занять.

У ході самостійної роботи студент працює за такими напрямками:

- вивчення лекційного матеріалу та рекомендованої літератури;
- підготовка за наведеними контрольними запитаннями до практичних та семінарських занять;
- у ході вивчення тем курсу самостійний контроль знань за наведеними нижче запитаннями та завданнями;
- підготовка проблемних запитань до дискусії у групі;
- підготовка логікосхематичного конспекту за темами курсу;
- розробка власного проекту створення підприємства з іноземними інвестиціями.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ:

1. Які з перелічених видів інвестицій є прямими, а які - портфельними:

- а) американський банк CS First Boston купив акції російської компанії «Лукойл» на 20 млн. дол. Загальна вартість випуску акцій € 600 млн. дол.;
- б) російський банк «Столичний» придбав будинок у Амстердамі, в якому відкрив свою філію у Голандії;
- в) Донецький завод холодильного обладнання «Норд» підвисив свою частку уставного капіталу сильного підприємства зі збору та збуту холодильників, яке знаходиться у Іорданії з 51% до 75%;
- г) Українська компанія «Броксервіс» за дорученням свого клієнту з Великої Британії придбала 11% поточного випуску акцій «Укрнефтегаза»;
- д) Канадська компанія «МакДональдс» відкрила ще один ресторан у Донецьку;
- е) Українсько-американський інвестиційний фонд розмістив 100 млн. дол. в українських державних срочних забор’язаннях (ДСЗ).

Відповіді:

- А) портфельні;
- Б) прямі;
- В) прямі;
- Г) портфельні;
- Д) прямі;
- Е) портфельні.

2. У 70 - початку 80-х років латиноамериканські країни активно брали міжнародні займи, що призвело до боргового кризису. У той же самий час країни Південно-Східної Азії активно інвестували свій капітал, що дало можливість їм зробити економічний ривок. З точки зору теорії міжнародної торгівлі:

- а) які країни робили ставку на поточне, а які - на майбутнє споживання?
- б) для якої групи країн реальна ставка відсотку за міжнародними займами буде вища?
- в) які товари - товари поточного споживання чи майбутнього споживання - буде експортувати та імпортувати кожна з груп цих країн?
- г) за якими ще чинниками міжнародні кредити можуть бути наданими Латинській Америці за більш високими ставками відсотків, ніж країнам Південно-Східної Азії?

Відповіді:

- А) латиноамериканські країни- на поточне, країни Південно Східної Азії (ПСА) – на майбутнє;
- Б) для Латинської Америки;
- В) Латинська Америка буде експортувати товари поточного споживання, а ПСА – імпортувати товари майбутнього споживання (інвестиційні товари);

Г) ризик надання кредитів Латинській Америці у зв'язку з політичною та економічною нестабільністю вищий, ніж країнам ПСА.

3.«Кока-Кола», американський виробник прохолоджуючих напоїв, продає їх концентрат в Україну. Однак, український уряд вводить високий імпорتنний тариф на ввіз «Кока-Коли», щодо захисту українських виробників, і підвищує податок на прибуток іноземних компаній.

Які заходи може предприняти «Кока-Кола», щоб:

- а) не віддати частку українського ринку місцевим конкурентам;
- б) знизити обсяг податків на прибуток в Україні;
- в) гарантувати збереження своїх активів в Україні?

Віповіді:

- А) Здійснити пряму інвестицію та створити свою філію унутрі України;
- Б) використувуватизашені трансфертні ціни під час розрахунків за постачання концентрата «Кока-Коли» в Україну;
- В) застрахувати свої інвестиції, отримати гарантії українського та американського урядів.

4. Внутрішня норма віддачі (IRR) на будь-яке вкладення може бути визначена як:

- а) деяка ставка відсотку, при якій це вкладання ще буде мати ценз, тобто призведені вартості доходів і витрат зрівнятимуться;
- б) накопичена сума прибутків на це вкладання за увесь період інвестування;
- в) ринкова ставка відсотку;
- г) приріст продукції у натуральних одиницях (в протилежність грошової вартості) за увесь термін вкладання;
- д) відсоток, який отримується як частне від ділення усіх чистих доходів за період вкладання на сукупні витрати за цей термін.

Відповідь: а).

5. Банк встановив, що протягом року ймовірність невиклати боргу з боку клієнта становить 1/100. Поточна ставка відсотку за абсолютно надійними борговими забор'язанням - 10%. Яку мінімальну ставку за кредитами повинен встановити банк?

- а) 9%,
- б) 10%,
- в) 11%,
- г) 12%.

Відповідь: в).

6. Вірішити ситуаційну задачу. Підприємство портебує як мінімум, 14% віддачі від інвестування власних коштів. У наступний час воно має можливість купувати нове обладнання вартістю 84 900 дол. США. Використання цього обладнання надасть можливість збільшити обсяг випуску продукції, що призведе до 15 000 дол. США додаткового річного грошового прибутку протягом 15 років використання обладнання. Розрохувати чисту сучасну вартість проекту, маючи на увазі нульову остаточну вартість обладнання через 15 років.

Відповідь: 7 233 дол. США

7.Вірішити ситуаційну задачу. Підприємство планує нові капітальні вкладення протягом 2-х років: 120 000 дол. США на першому році и 70 000 дол. США – на другому. Інвестиційний проект розрахован на 8 років з повним освоєнням потужностей на п'ятому році, коли плануємий річний чистий грошовий прибуток буде становить 62 000 дол. США. Зріст чистого річного грошового прибутку у перші чотири роки за планом становить 30, 50, 70, 90 % відповідно по роках від першого до четвертого. Підприємство потребує 16% віддачі на інвестовані кошти.

Необхідно визначити:

- чисте значення інвестиційного проекту;
- дисконтований період окупності.

Відповідь: 13 161 дол. США; 7,30 года

ФОРМА КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ:

- Логіко-схематичний конспект за темами курсу
- Власний проект створення підприємства з іноземними інвестиціями

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ:

- Контрольні заходи включають: вихідний, поточний, проміжний, підсумковий контроль (семестровий).

Вихідний контроль здійснюється на початку вивчення дисципліни для виявлення рівня підготовки студентів.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та інших занять у вигляді теоретичних співбесід та вирішення проблемних ситуацій і має на меті перевірку рівня підготовленості студентів до виконання конкретної роботи.

Проміжний контроль практикується на певних етапах вивчення матеріалу у вигляді тестів і контрольних робіт тощо. Це перевірка знань студента після закінчення логічно завершеної частини навчального матеріалу.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового іспиту. Семестровий іспит – це форма перевірки засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни, розвитку його творчого мислення, набутих навичок, умінь застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

Іспити складаються студентами в період, визначений навчальним планом, в терміни, передбачені розкладом.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені робочим тематичним планом на семестр.

Іспити складаються студентами усно.

Результати складення іспитів оцінюються за бальною шкалою – за традиційною системою - за чотирьох бальною шкалою:

“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абалкин Л.И. Экономическая теория на пути к новой парадигме // Вопросы экономики. - 1993. - № 1, с.3-14
2. Амоша А.И., Воловодова Е., Копатько Е.Э. Информированность населения Донецка о создании свободной экономической зоны // Экономика Украины, № 1. - 1993. - С.90-92
3. Бабаскін А. Організаційно-правові проблеми експорту робочої сили України // Право України. - № 1, 1993. - С.13-15
4. Гершкова И.Н. Маркетинг и международное коммерческое дело // Учебник по специальности «Международные экономические отношения» и для повышения квалификации в области внешнеэкономической деятельности. - М.: Внешнеторгиздат, 1990. - 263 с.

5. Даль В.И. Толковый словарь живого великорусского языка.-Т.4.- С-Пб.-М.: Изд-во М.О.Вольфа, 1882.- С. 512.
6. Карлоф Бенгт. Деловая стратегия: пер.с.англ. // общ.ред и вступ. ст. Е.М.Пеньковой. - М.: Экономика, 1991. - 239 с.
7. Корольков М. Меры патернализма и протекционизма во внешнеэкономической сфере // Экономика и организация промышленного производства. - 1992. - № 12. - С.74-81
8. Котлер Ф. Основы маркетинга: пер.с.англ. - М.: Прогресс, 1992 - 736 с.
9. Кочетов З. Организационно-управленческая система внешнеэкономических связей России - базовые критерии // МЭ и МО. - 1996. - № 4. - С.39-52
10. Курьеров В.Г. Некоторые проблемы привлечения иностранного капитала в экономику России // США: экономика, политика, идеология. - 1992. - №11. - С.48-56
11. Левшин Ф.М. Мировой маркетинг: конъюнктура, цены и маркетинг. - М.: Международные отношения. - 1993. - 264 с.
12. Ленин В.И. О монополии внешней торговли // Полн.собр.соч. - т.45 - с.333-337
13. Макогон Ю.В., Гончаров Н.Н. и др. Научно-технический прогресс и конкурентоспособность продукции на международном рынке // Вестник статистики. - 1991. - № 4. - С.45-51
14. Маркс К. Капитал. - 1 т. // Маркс К., Энгельс Ф. Соч. - 2-е изд. - т.25.- М.: 1975- 972 с.
15. Марущак В., Хахмак А. Пріоритети диктуються життям // Політика і час. - 1993. - № 2. - С.25-30
16. Матвеева А. Организация таможенной статистики Франции // Вестник статистики. - 1992. - № 3. - С.36-46
17. Меньшиков С.М. Инфляция и кризис регулирования экономики . - М.: Мысль, 1979
18. Нечаев Ю. Международное экономическое сотрудничество: постоянный поиск путей продолжается // Внешняя торговля. - 1992. - № 7. - С.33-34
19. Новицкий В.Е. Актуальные проблемы развития международных кооперативных связей Украины // Экономика Украины. - 1993. - № 4. - С.48-55
20. Новицкий В.Е. Внешнеэкономическая деятельность и международный маркетинг - К.: Либра, 1994. - 184 с.
21. Общие принципы создания зон свободного предпринимательства // Внешняя торговля - 1991. - № 10. - С.48-51
22. Омельченко В.Я., Велькин В. Основы маркетинговых исследований рынка средств производства. - Донецк. - 1992ю - 137 с.
23. Онищук Ю. КНР: специальные экономические зоны // Экономическое сотрудничество стран-членов СЭВ. - 1989. - № 8. - С.94
24. Петровский Ю.А. Перспективи сприятливі, якщо... Експерт ООН про економіку України // Політика і час. - №2. - 1993. - С.64-65

25. Пидяков В. Региональная политика инвестиций и участие в международном разделении труда // Экономика Украины - 1993. - № 7. - С.35
26. Портфель приватизации и инвестирования (Книга собственника. Книга акционера. Книга инвестиционного менеджера) / Отв. ред. Рубин Ю.Б., Солдаткин В.И. - М.: «СОМИНТЕК», 1992
27. Проблемы создания свободной экономической зоны в Донецкой области: доклад. - Донецк: ИЭП НАН Украины, 1991. - 41 с.
28. Программа реформ и преодоления экономического кризиса на 1993 год/Рук. кол. В.Т.Лановой-Киев: Центр рыночных реформ. - 1993. - 63 с.
29. Рывок в рыночную экономику. Реформы в Украине: взгляд изнутри/ Под ред. Л.Хоффманна и А.Зиденберга.-К.: УАННП "Феникс", 1997.- 303 с.
30. Словарь русского языка: В 4-х т./Под ред. А.П.Евгеньевой.-2-е изд.-Т.4.-М.: Русский язык, 1984.- С.518-519.
31. Смородинская Н., Капустин А.И. Свободные экономические зоны: мировой опыт и российские перспективы // Вопросы экономики. - 1994. - № 12. - С.126-148
32. Соглашение о сотрудничестве Торгово-промышленных палат в области информационной деятельности // Торгово-промышленные ведомости -1992.- №6. - С. 12-13.
33. Соина Е. Свободные экономические зоны как фактор рыночной экономики // Экономика Украины. - 1993.- № 4. - С.96.
34. Статистичний щорічник України за 1995 рік / М-во статистики України.- К.: Техніка, 1996.- 576 с.
35. Техничко-економическое обоснование и рабочие документы по созданию свободной экономической зоны на территории Донецкой области/Рук. кол. Н.Г.Чумаченко.-Донецк: ИЭП НАН Украины, 1992.- 78 с.
36. Тьюгендхэт К. Международные монополии. - М.: Прогресс, 1974.- 215 с.
37. Фаминский И. Внешнеэкономическая деятельность малых предприятий // Вопросы экономики. - 1992. - № 3. - С.73-80
38. Философская энциклопедия/ Под ред. Ф.В.Константинова.-Т.5.-М.: Сов. энциклопедия.- 1970.- С. 286.
39. Фомін С. Україна і ЄС: аїдєсїїдє співробітництва // Політика і час. - № 1. - 1993. - С.12-18
40. Экономическая восприимчивость производства к научно-техническим инновациям/ Ю.Н.Бажал и др. -НАН Украины. Институт экономики. - Киев: Наукова думка, 1991. - 220 с.
41. Чумаченко Н.Г. Очерки по экономике региона.-К.:Наук. думка, 1995.- 339с.
42. Юданов А.Ю. Секреты финансовой устойчивости международных монополий. - М.: Финансы и статистика, 1991. - 192 с.

43. Явлинский Г.А. О новой политике правительства // Вопросы экономики. - 1993. - № 2. - С.112-123
44. Яковлев И. Клиринг: вчера, сегодня, завтра // Деловой мир. - 3 ноября 1992
45. Heurtenx C. Les zones d'entreprises. - P.: Presses univ. De France, 1990. - 128 p.
46. Jersey: a model offshore centre // Banking world. - L., 1994. - Vol. 12, № 8. - P. 27-28.
47. Guernsey: banking for the elite // Banking world. - L., 1994. - Vol. 12, № 8. - P. 29.
48. Frankfurter Allgemeine Zeitung, 22.11.84.